

Sprawa: Interpelacja poselska nr 5965
Znak sprawy: DD3.054.35.2024
Kontakt: Kancelaria MF
tel.: +48 22 694 55 55
e-mail: kancelaria@mf.gov.pl

Szymon Hołownia
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Odpowiedź na interpelację poselską nr 5965

Szanowny Panie Marszałku,

w związku z interpelacją posła Janusza Kowalskiego w sprawie dostosowania drugiego progu podatkowego do realiów społeczno-gospodarczych oraz wprowadzenia bardziej sprawiedliwego i progresywnego systemu opodatkowania dochodów, proszę o przyjęcie następujących wyjaśnień.

Powszechny podatek dochodowy od osób fizycznych obowiązuje w Polsce od 1992 r. Podstawową formą opodatkowania w tym podatku jest opodatkowanie według skali podatkowej. W latach 1992–2008 r. do dochodów osób fizycznych miała zastosowanie skala podatkowa z trzema stawkami podatku, trzema przedziałami dochodów oraz dwoma progami. W pierwszym przedziale dochodów stawka podatku wahała się od 19% do 21% (najniższa i najwyższa stawka), odpowiednio w drugim od 30% do 33%, a w trzecim od 40% do 45%.

Od 2009 r. obowiązuje skala podatkowa z dwiema stawkami podatku, dwoma przedziałami dochodów oraz jednym progiem. W skali z dwoma przedziałami (w stosunku do skali z trzema przedziałami) obniżono stawki podatku oraz podwyższono próg dochodów oraz kwotę wolną. Początkowo, w dwustopniowej skali stawki podatku wyniosły 18% i 32%, próg dochodów 85 528 zł, a kwota wolna 3 091 zł. Od 2022 r. do dochodów osób fizycznych ma zastosowane skala ze

stawkami podatku 12% i 32%, jednym progiem dochodów w wysokości 120 tys. zł oraz roczną kwotą wolną wynoszącą 30 tys. zł.

Według tak skonstruowanej skali podatkowej podatek oblicza co roku około 25 mln podatników, w tym zdecydowana większość wyłącznie według niższej stawki podatku (12%), gdyż ich dochody nie przekraczają 120 tys. zł rocznie. W rozliczeniu podatku PIT za 2022 r. odsetek tych podatników wyniósł aż 96,99%. Zaledwie 3,01% podatników uzyskało dochody powyżej 120 tys. zł i stosowało stawkę podatku w wysokości 32%. Co istotne, stawka 32% ma zastosowanie jedynie do nadwyżki ponad kwotę 120 tys. zł. Do dochodów nieprzekraczających progu 120 tys. zł podatek oblicza się według stawki podatku w wysokości 12%.

Obecnie przetwarzane są informacje z zeznań podatkowych za 2023 r. Ze wstępnych analiz wynika, że nadal około 95% podatników płaci podatek wyłącznie według stawki w wysokości 12%. Utrzymuje się również trend, zgodnie z którym efektywne obciążenie podatkiem PIT obliczonym według skali podatkowej, jest dużo niższe od stawek nominalnych występujących w skali. W rozliczeniu rocznym za 2022 r. efektywne obciążenie w pierwszym przedziale skali wyniosło 4,13% (zamiast 12%) a w drugim 15,58% (zamiast 32%). Zbliżone wartości wynikają również z zeznań za 2023 r. i wynoszą odpowiednio 4,5% oraz 16,0%. Wyniki ostatecznych analiz, jak co roku, zostaną opublikowane w portalu podatki.gov.pl w formie informacji pn. Informacja dotycząca rozliczenia podatku dochodowego od osób fizycznych¹.

Należy mieć również na uwadze, że w przypadku „typowej” osoby zatrudnionej na umowie o pracę, której przysługują „podstawowe” koszty uzyskania przychodów wynoszące 3000 zł rocznie i niekorzystającej z żadnych dodatkowych ulg ani preferencji, przekroczenie progu 120 tys. zł podstawy opodatkowania następuje dopiero przy osiągnięciu średniego miesięcznego wynagrodzenia brutto na poziomie ok. 11 580 zł miesięcznie. Według ostatnich danych prezentowanych przez GUS, przeciętne wynagrodzenie w III kwartale 2024 roku wyniosło 8 161,62 zł, a mediana wynagrodzeń wg GUS w maju 2024 r. wyniosła 6 480,52 zł. Przeciętne wynagrodzenie musiałoby zatem wzrosnąć o ponad 40%, a mediana o prawie 80%, by osoby te przekroczyły próg podatkowy. Oznacza to, że osoby o przeciętnej płacy nie przekraczają progu podatkowego.

Biorąc powyższe pod uwagę, czyli w szczególności obecną konstrukcję skali podatkowej oraz znikomy odsetek podatników, których dochody przekraczają próg dochodowy w wysokości 120 tys. zł, a także wysokość efektywnego obciążenia podatkiem, nie rozważa się wprowadzenia mechanizmu regularnej waloryzacji progu dochodowego. Dane z zeznań podatkowych nie wskazują bowiem, aby wzrost wynagrodzeń skutkował istotnym wzrostem liczby podatników, którzy płacą podatek według stawki 32%. Zarówno w rozliczeniu rocznym za 2022 r. oraz za 2023 r. liczba podatników, którzy uzyskali dochody roczne powyżej 120 tys. zł, nie przekracza 5% ogółu podatników „na skali”.

¹ <https://www.podatki.gov.pl/pit/abc-pit/statystyki/>.

Ponadto należy mieć na względzie, że samo podwyższenie progu dochodów nie przyczyni się do wprowadzenia progresywnego systemu opodatkowania dochodów. Spowoduje natomiast obniżenie podatku PIT wyłącznie dla nielicznej i osiągnącej relatywnie wysokie dochody grupy podatników, co może być uznane za sprzeczne z wynikającą z Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej zasadą sprawiedliwości podatkowej. Zgodnie z jej art. 84, każdy jest obowiązany do ponoszenia ciężarów i świadczeń publicznych, w tym podatków, określonych w ustawie. Realizacja tej konstytucyjnej powinności odbywa się z uwzględnieniem indywidualnej zdolności jednostki do ponoszenia ciężarów świadczeń publicznych. Podatek PIT stanowi bowiem źródło dochodów państwa oraz jednostek samorządu terytorialnego. Między innymi dzięki temu podatki państwo oraz samorząd wypełniają zadania publiczne, w tym dotyczące zapewnienia bezpieczeństwa socjalnego, energetycznego oraz militarne.

Reasumując, uprzejmie informuję, iż dane z zeznań podatkowych PIT oraz dane GUS, nie potwierdzają, aby próg dochodów w wysokości 120 tys. zł wpływał negatywnie na wysokość rozporządzalnych dochodów przeciętnych gospodarstw domowych lub zniechęcał do zwiększania aktywności zawodowej i awansów wśród pracowników średniego szczebla.

Z wyrazami szacunku

Z upoważnienia Ministra Finansów

Jarosław Neneman
Podsekretarz Stanu